

Дизајнирање ћириличних веб страница

Преко 55 процената светских корисника интернета (види [графички приказ](#)) не користи енглески као матични језик нити латинично писмо као матично писмо. Већина веб страница на интернету су писана на енглеском језику. Замисли овог веб пројекта јесте да промовише израду веб страница написаних неким другим језиком до енглеског и другим писмом до латинског.

Ова веб страница садржи инструкције и лекције о подешавању компјутерског система и компјутерског програма како би омогућили употребу ћириличних слова у дизајнирању веб страница. Инструкције су намерене да информишу особе заинтересоване за веб дизајн о карактеристикама компјутерског система и програма које омогућавају вишејезички веб дизајн.

Да би израдили веб странице користећи интернационална слова прво треба да имате интернационална слова (фонтове) инсталиране у вашем компјутерском систему (у фолдеру тј. директоријуму под именом [фонт](#)).

У Windows 98 (Виндоус) и новијим верзијама, неколико главних ћириличних фонтова су обавезни део система. Могуће је (и пожељно) додати још ћириличних фонтова тако што би се копирани у компјутерски систем тј. фонт фолдер.

Apple Macintosh (Епл Мекинтош) компјутерски систем се продаје у различитим верзијама. Верзије продате у Сједињеним Државама и осталим земљама запада немају не-енглеске фонтове као део свог система. У овом случају, корисници Мекинтош компјутера морају да унесу жељене фонтове у компјутерски систем, тј. у фонт фолдер.

Када су интернационални фонтови у систему, тада тастатуре треба да се подесе да користе те исте интернационалне фонтове. На овој страници можете погледати информације о подешавању тастатуре за вишејезичко типкање на [Виндоус](#) и на [Мекинтош](#) платформама.

"Интернационалне" функције два водећа компјутерска система и пет водећих програма за писање HTML кода, биће размотрени на овој веб страници.

Два водећа компјутерска система (платформе) су: Microsoft Windows (Мајкрософт Виндоус) и Apple Macintosh (Епл-Мекинтош).

Пет водећих програма за писање HTML кода су: Netscape Composer (Нетскејп Композер), Macromedia Dreamweaver (Макромедија Дримвејвер), Adobe GoLive (Адобе ГоЛиве), Microsoft FrontPage (Мајкрософт Фронт-Пејџ), и Adobe PageMill (Адобе Пејџ-Мил).

Технологије угравираних фонтова и стилских образаца (Font Embedding + Cascading Style Sheets)

Font Embedding (Угравирани фонтови)

4.0 верзије популарних интернет браузерера (Нетскејп Комјунктор (Навигатор) и Мајкрософт Интернет Експлорер) нуде решење за проблем трансформације фонтова на различитим компјутерским платформама. Браузери подржавају неке варијанте угравираних фонтова, технике која омогућава веб дизајнерима да побољшају типографске квалитете својих страница тако што ће понудити не само веб страницу за издавање, већ и фонт потребан да би се исправно видела та страница (Левин, страна 721).

Када су фонтови угравирани у веб страницу, веб дизајнер не треба да брине о томе да ли постоји те страница на интернету има баш тај фонт инсталиран у систему свог компјутера: фонт ће се аутоматски понудити посетиоцу преко веб сервера.

Произвођачи оба водећа интернет браузерера су развили своје властите верзије угравираних фонтова доступних за публици за копирање (дауклодовање).

- Мајкрософтово решење звано OpenType је базирано на TrueType словном формату.
- Нетскејпово решење звано Dynamic Fonts (Динамични фонтови) је базирано на TrueDoc технологији компаније Bitstream (Bitstream).

Мајкрософтово решење за угравирање фонтова омогућило је компресовање фонтова, селекцију само оних фонтова коришћених на веб страницама које су посећене, и заштиту од неовлашће не дистрибуције. Међутим, по Левину, "Интернет Експлорер зависи у великој мери од могућности компјутерског система за приказивање слова (програма за фонт менаџмент, прим. МК.) и на тај начин је умањена портбилност (могућност компресовања фонтова, прим. МК.)" (страна 721).

Нетскејпово решење, базирано на Битстримовој TrueDoc технологији је портбилније зато што браузер (независно од компјутерског система, прим. МК.) преузима одговорност за приказ фонтова на монитору (Левин, страна 721). По Снегу, TrueDoc технологија омогућила је веб дизајнерима да користе не-латинична слова у веб страницама тако што би дешифровали само "информацију о облику слова која је сачувана у једној целини као Portable Font Resource (PFR) документ. Такав PFR документ креира прототип браузера који омогућава веб дизајнерима и веб-мастерима да користе било који фонт у својим веб документима" (страна 92).

Највећи недостатак технологије угравираних фонтова, јесте да они значајно утичу на величину HTML документа у којем су угравирани. То је проблем због спорог примања странице на посетиочевом компјутеру (дауклодовање), посебно код корисника интернета који и даље користе телефонски модем као прикључак на интернет.

Cascading Style Sheets (CSS2)

CSS2 или Cascading Style Sheets2 (у преводу: "низаклауни стилски обрасци") представља алтернативно решење за угравиране фонтова.

Решење примењено у CSS2 омогућава прецизну типографску контролу XHTML-а преко детаљног описа, интелектуалног замењивања, и скидања фонтова независног формата. По званичној информацији са веб странице организације за стандардизацију XHTML-а: W3C, CSS2 је дефинисан као "језик за стилске обрасце који омогућава ауторима и посетиоцима веб страница да прикачу стил (на пример за фонтове, размаке између речи и редова, или гласовне акценте) у за то организоване документе (на пример, XHTML документе или ИКК-МЛ програме)" (параграф 1). Такође, CSS2 подржава фонтове који се копирају (скицају) и знатно поједностављује веб ауторство и одржавање веб страница тако што дели стил за презентацију документа од самог садржаја тих докумената (W3C, параграф 2).

Највећи напредак који CSS2 доноси веб дизајнерима, јесте тај да су сада браузерни оспособљени да нуде избор једног од четри начина избора фонта за презентацију XHTML докумената:

1. Прецизног подударана фонтова наведених у стилском обрасцу са фонтом ис типираниом у компјутерском систему посетиоца веб странице
2. Интелектуално замењивање одређеног фонта са сличним (али ипак различитим) фонтом из компјутерског система посетиоца веб странице - само у случају да одређени фонт није у систему посетиоцавог компјутера.
3. Скидање фонта (у фајлу) преко интернета - само у случају да претходне две опције нису пожељне. Да би се фонт скинуо, потребно је ставити адресу директоријума на серверу (тј. УРЛ) где је фонт смештен.
4. Синтеза фонта - којом се моментално израђује жељени фонт по информацијама (димензијама и осталим геометријским атрибутима тог фонта, прим. М.К.) унетим у стилски образац. Новији интернет браузерни поседују могућност синтезе фонта али је примењују тек као крајње решење (Левин, страна 722).

Библиографија:

Levine (Левин), J. R. (2000). Internet Secrets®. 2nd Ed. Foster City, CA: IDG Books Worldwide, Inc.

Shell (Шел), J. (1995, Jun). Looking good on the Internet: fonts on the Web. MacUser: 11, 6, 92.

W3C. (1998, May 12). Cascading Style Sheets, level 2: CSS2 specification. MIT, Cambridge, MA. Retrieved on June 19, 2001, from the World Wide Web:
<http://www.w3.org/TR/REC-CSS2/>